

Goed voor uw portemonnee Goed voor het milieu Goed voor uw imago

Duurzaam ondernemen in Amsterdam. Ondernemende ondernemers doen het. Want slim omgaan met energie, water, afval en vervoer bespaart geld én spaart het milieu

Duurzaam ondernemen

Milieurendement is rendement voor u!

Hoewel onze grondstoffen opraken, de prijzen stijgen en het klimaat verandert, gebruiken we steeds meer energie en water, en groeit de hoeveelheid afval en schadelijke uitstoot. Thuis isoleren mensen hun woning en doen het licht uit als ze naar bed gaan. Wie geen dief van zijn eigen portemonnee wil zijn treft ook besparingsmaatregelen in zijn bedrijf. Want slim omgaan met energie, water, afval en vervoer spaart het milieu én bespaart geld. Ook duurzaam ondernemen is dus een kwestie van investeren om een beter rendement te halen. Het is interessant voor grote én kleine bedrijven. Besparen op uw energierekening, waternota, afvalheffing of transportkosten kan overal - of het nou gaat om een supermarkt, een tankstation, een warenhuis, een kantoor of een fabriek.

In deze folder staat precies wat uw wettelijke plichten zijn én hoe u daar zo makkelijk mogelijk aan kunt voldoen. U leest wat de criteria zijn en hoe de procedure verloopt, u krijgt nuttige adressen en tips van collega's. Want steeds meer Amsterdamse ondernemers ondernemen duurzaam.

Ook u kunt nu direct zelf het initiatief nemen!

'Eigen initiatief verstandig' Jack Steijn van ondernemersvereniging ORAM:

'Duurzaam ondernemen leidt tot kostenbesparingen en is goed voor uw imago. Soms kan zelfs de omgevingskwaliteit van het gebied waar u actief bent er op vooruitgaan. Ondernemers hebben een verantwoordelijkheid op milieugebied en zullen die vaak ook nemen. Eigen initiatief is daarbij verstandig, ook om heel strikte wetgeving te voorkomen. Duurzaam ondernemen hoeft dan niet alleen een bron van zorg en een kostenpost te zijn. Maar als het gevaar bestaat dat ondernemers die het milieu onnodig vervuilen een kostenvoorsprong krijgen op de concurrentie, moet je zaken bij wet regelen.'

'Milieubewuste uitstraling' Hein Dekker, adviseur milieuzorgsystemen:

'Ondernemers werken vaak incidentgericht. Pas als men een probleem heeft gaat men over oplossingen denken. Met een milieumanagementsysteem breng je systematisch en structureel in kaart waar je kansen op besparingen liggen: door de milieueffecten van je organisatie en haar processen te prioriteren. Een belangrijk bijeffect is een milieubewuste uitstraling. Mensen zien je ineens niet meer alleen als die leverancier van goede producten, maar ook als een bedrijf dat werk maakt van milieu. Ook verschillende bedrijven in een keten kunnen gezamenlijk milieumaatregelen treffen, waardoor die keten zichzelf versterkt.'

Milieuzorg wettelijke plicht

Voor uw onderneming geldt de *Wet milieubeheer*, waarin staat dat u de milieubelasting moet terugdringen in uw bedrijfsvoering. Dat betekent: zo veel mogelijk energie en water besparen, afval zo veel mogelijk voorkomen (en scheiden), en de vervoerbewegingen van uw bedrijf beperken. Milieu-inspecteurs van de gemeente controleren of u zich aan de regels houdt en treden op als dat niet zo is. Natuurlijk houdt de gemeente daarbij rekening met uw mogelijkheden. De maatregelen moeten ook technisch en organisatorisch haalbaar en betaalbaar zijn. Zeer ingrijpende maatregelen kunt u doorvoeren tijdens al geplande renovaties of nieuwbouw. Uitgangspunt is altijd dat de best beschikbare technieken moeten worden toegepast.

Eigen initiatief loont!

Als u zelf ambitieuze besparingsplannen maakt, probeert de gemeente daarbij aan te sluiten. Anders zal deze bepalen op welk moment u maatregelen moet treffen. Door goede plannen kunt u investeringen begroten en risico's mijden. Toon dus initiatief, wees creatief en zet eens op een rijtje welke gevolgen uw activiteiten voor het milieu hebben (ook in de toekomst), welke maatregelen u treft en wanneer.

Dit zijn de vuistregels:

- voorkomen is beter dan genezen;
- vaak kunt u met minimale investeringen en eenvoudige ingrepen een hoog rendement halen;
- als u gewoontegedrag doorbreekt en eens op een andere manier naar uw bedrijfsvoering kijkt ontdekt u vaak onverwachte kansen;
- houd de vinger aan de pols: stel uw aanpak bij als de regels of uw bedrijfsvoering veranderen.

De procedure

De milieu-inspecteurs beoordelen de besparingsmogelijkheden in bedrijven. Als uw bedrijf voldoet aan de criteria die hiernaast staan, zijn er waarschijnlijk besparingen mogelijk. In dat geval moet u checklists invullen, om onnodige onderzoeken en rapporten te voorkomen. Wanneer daaruit blijkt dat u inderdaad kunt besparen, zal de milieu-inspecteur eisen dat u een plan opstelt met concrete maatregelen die u binnen vijf jaar terugverdient. Dat kan voor energie, water, afval en vervoer tegelijk. Als onderbouwing van zo'n plan kan een onderzoeksrapport met mogelijke maatregelen dienen. Als de gemeente uw plan goedkeurt, en u voert de maatregelen uit, voldoet u aan de regels.

'Innovatief werken'

Dick Freling van de Kamer van Koophandel Amsterdam:

'Duurzaam ondernemen gaat niet om het redden van de wereld, maar om kostenbesparingen. Want duurzaamheid betekent ook continuïteit van uw bedrijf. En of we het nou leuk vinden of niet, de wet wordt toegepast. Houd je dus aan de regels, ook in je eigen belang. U kunt het zelf invullen. Als particulier laat je toch ook niet je auto de hele dag stationair draaien? En het is leuk om innovatief te werken: als ondernemer ben je toch permanent bezig te zoeken naar nieuwe wegen?'

WKO: 'Winst, Kracht, Onuitputtelijk'

Theo de Groot, hoofd Bedrijfsvoering van het Gemeentearchief:

'We kijken of een investering rendabel én maatschappelijk verantwoord is. Daarom hebben we voor onze energievoorziening gekozen voor WKO: warmte- en koudeopslag in de grond. De terugverdientijd is aanmerkelijk korter dan bij een klassiek systeem, en de jaarlijkse lasten zijn fors lager, ook door minder energiekosten. Naast ecologisch geldt dus economisch voordeel. Het is simpel: WKO is zeer rendabel (Winst), het levert de nodige energie (Kracht) en is nooit Op.'

'Minimale uitgaven'

Francis A. Windt, directeur Sofitel Amsterdam:

'Wij hebben nu bijna twee jaar niveau Brons van de Milieubarometer. We zijn daarmee echt milieubewust en doen dus ook wat we beogen. We hebben niet alleen duidelijk inzicht in de milieu-uitgaven maar besparen ook. Ten opzichte van 2003 zijn de milieukosten in 2004 al met tien procent gedaald! De uitgaven die hier tegenover stonden waren echt minimaal.'

De criteria uit de handreiking *Wegen naar preventie bij bedrijven**, waarin de wettelijke verplichtingen zijn uitgewerkt.

Energie	als u meer elektriciteit verbruikt dan 50.000 kWh per jaar als u meer gas verbruikt dan 25.000 m ³ per jaar
Water	als u meer verbruikt dan 5.000 m ³ per jaar
Afval	als uw bedrijf meer dan 25 ton bedrijfsafval of 2,5 ton gevaarlijk afval per jaar produceert (preventie) als u meer dan negen vuilniszakken per week buiten zet (scheiding)
Vervoer	als uw bedrijf meer dan 100 werknemers heeft als u meer dan 500 bezoekers per dag ontvangt als u meer dan 2 miljoen vrachtkilometers per jaar uitbesteedt, of meer dan 1 miljoen vrachtkilometers per jaar rijdt

* U kunt de handreiking downloaden op www.infomil.nl.

Energiebesparing

Energiebesparing begint bij het voorkomen van onnodig verbruik. Een eenvoudige stap, die echter nog vaak wordt vergeten. Van belang is dat apparatuur buiten bedrijfstijd zoveel mogelijk wordt uitgezet. Niet alleen verwarming en verlichting, maar ook computers en koeling. Logisch nadenken helpt: laat de verwarming niet aanstaan als er een raam openstaat. En zorg er vooral voor dat u het energieverbruik buiten de gebruikstijden minimaliseert, bijvoorbeeld via een monitoringssysteem, zodat u meteen kunt ingrijpen als bijvoorbeeld apparatuur onnodig aanstaat.

De Trias Energetica

Een driestappenstrategie om energie te besparen.

- 1 Dring onnodig energieverbruik terug, bijvoorbeeld door goede warmte-isolatie, maar ook door tijdschakelaars te gebruiken.
- 2 Zet voor de resterende behoefte zoveel mogelijk duurzame energie in, door bijvoorbeeld schone stroom in te kopen, opgewekt door wind, water, zon en biomassa.
- 3 Maak zuinig en efficiënt gebruik van fossiele bronnen, als duurzame energie niet volstaat: bijvoorbeeld door HR-ketels te gebruiken.

Tips, maatregelen en praktijkvoorbeelden vindt u op www.infomil.nl: onder 'milieumaatregelen'.

Elektriciteit uit de kraan
Pauline Westendorp, bouwmanager en energieontwikkelaar voor het evenemententerrein op de NDSM-werf:
'We zetten een duurzame, particuliere energievoorziening op voor alle gebruikers van het terrein. Met een warmtepomp halen we warmte uit de grond die onder meer een loods van zo'n 20.000 vierkante meter verwarmt. Een deel van de nodige energie willen we opwekken met een windmolen die in een grote kraan komt. Als *back-up* hebben we een aggregaat dat op plantaardige olie kan draaien, waarvoor je per opgewekte kWh 10 cent subsidie krijgt. Ook onze nieuwe buurman MTV is erg geïnteresseerd in zo'n warmtepomp en uitwisseling van warmte en koude met ons systeem.'

'Bewuste strategie'
Martin Ooms van Schuitema, het moederconcern van de C1000-supermarkten:
'Onze winkels kopen collectief duurzame energie in: zo'n vijf procent van alle benodigde elektriciteit. Daarnaast onderzoeken we bij elke verbouwing zo'n veertig besparingsmaatregelen. Als we die binnen vijf jaar terugverdienen, voeren we ze door. En na het *break-even-point* ga je dus winst maken. In sommige winkels testen we noviteiten uit. Zo is er een vestiging die koelt zonder schadelijke koelvloeistof, maar met ijswater, en vloerverwarming heeft met de restwarmte van de koeling.'

Afvalpreventie en afvalscheiding

Afvalpreventie is de beste manier om problemen met opslag, afvoer en verwerking van afval te voorkomen. Bedrijven kunnen helpen de afvalberg te verminderen: denk aan alle papier en karton, glas en verpakkingsmateriaal. Daarnaast kunnen we wel driekwart van het niet te vermijden afval opnieuw gebruiken als we het goed scheiden! Dat spaart grondstoffen, en er ontstaat minder vervuiling.

De Ladder van Lansink*

De voorkeursvolgorde voor de behandeling van afvalstoffen.

1 Preventie

Gebruik geen wegwerp batterijen, verpakkingsmaterialen met schadelijke stoffen of stukverpakkingen.

2 Producthergebruik

Breng afgeschreven meubilair of apparatuur naar een kringloopwinkel.

3 Materiaalhergebruik

Lever oude TL-buizen in; veel onderdelen kunnen opnieuw worden gebruikt.

4 Verbranding met energierugwinning

Bij verbranding van restafval in de centrale van het Afval Energie Bedrijf wordt vrijkomende hitte omgezet in energie. Zo worden schone elektriciteit en warmte geproduceerd. Maar het is niet de optimale optie.

5 Verbranding zonder energierugwinning

Storten.

** in 1979 ontwikkeld door toenmalig kamerlid Lansink.*

Vragen over afval? Kijk op www.afval.amsterdam.nl of www.bedrijfsafvalscheiding.nl.

Efficiënt met ruimte omgaan'

Rolf van Iterson, Storage en Handling Manager van BP Amsterdam:

'Op onze brandstoffeterminal in het Westelijk Havengebied staan drie windturbines, die samen negen megawatt elektriciteit kunnen genereren. De turbines leveren voldoende schone elektriciteit op voor zo'n vijfduizend Nederlandse huishoudens en het project zal de uitstoot van CO₂ met vijfduizend ton per jaar verminderen. Door efficiënt om te gaan met ruimte die al gebruikt wordt voor industriële doeleinden, zijn wij dus goed in staat om de impact op het milieu te verminderen.'

'Relatief eenvoudig'

Robin Huijsman, manager production engineering van Hitachi Amsterdam:

'Wij hebben een geïntegreerd managementsysteem. Daarmee willen wij de kwaliteit beheersen, de milieu-impact van de fabriek beperken en de veiligheid en gezondheid van medewerkers verbeteren. Met behulp van dit systeem zijn wij ook ISO 14.001 gecertificeerd. Een belangrijk onderdeel hiervan is het bijhouden van een milieulogboek. Dat is relatief eenvoudig: na het invoeren van de meterstanden wordt de rest vanzelf doorgerekend. Verder worden de gegevens over oplosmiddelen en afval door leveranciers aangeleverd. We houden ook resultaten van metingen bij, en de status van het verplichte onderhoud. Daardoor is een lek in de waterleiding gevonden dat wij hebben gedicht. Dit alles heeft direct voordeel opgeleverd door een waterbesparing van 75 procent.'

Waterbesparing

Schoon water is schaars en zuiveren kost veel geld. Slim met water omgaan betekent: minder water gebruiken en water hergebruiken. Met logisch nadenken, waterbesparend sanitair en doorstroombegrenzers komt u al een heel eind. Voor veel bedrijfsprocessen is bijvoorbeeld lang niet altijd water van drinkwaterkwaliteit nodig. Bedenk ook: u betaalt niet alleen voor water dat u inkoopt, maar ook voor de afvoer van afvalwater. En als u minder water gebruikt, bespaart u vaak ook gas: er hoeft dan minder te worden verwarmd.

De watermeter

Twee stappen om slim en verantwoord om te gaan met water.

- 1 Dring onnodig waterverbruik terug, bijvoorbeeld door waterbesparende apparatuur.
- 2 Hergebruik water waar mogelijk.

Mobiliteitsmanagement

Als het autogebruik vermindert (voor werknemers, gasten en transport), betekent dat lagere kosten voor u. Goede mobiliteitsplannen helpen daarbij. Net zoals bij het verbeteren van de bereikbaarheid voor klanten, leveranciers en medewerkers. Ook hier begint het met preventie. U kunt onnodig vervoer voorkomen door bijvoorbeeld telewerken, e-mail en telefoon, en het bij elkaar plaatsen van bedrijven. Ook kunt u alternatieven stimuleren: fiets, openbaar en collectief vervoer, trein of zelfs schip. En als u dan toch voor de auto kiest, kunt u veel besparen met multifunctionele, zuinige auto's, boordcomputers en *cruise control*. Tot slot kunt u de auto slimmer benutten: uw reis goed plannen, carpoolen, de beladingsgraad optimaliseren, het brandstofverbruik monitoren, een rijstijltraining volgen, en mobiliteitskaarten en lichtere en compactere producten gebruiken.

De Kilometersweg

De voorkeursvolgorde voor mobiliteit.

- 1 Voorkom transport
- 2 Voorkom (vracht)autogebruik
- 3 Verbeter het vervoermiddel
- 4 Verbeter het gebruik van het vervoermiddel

Meer weten over mobiliteit? Kijk op www.verkeeradvis.nl en www.hetnieuwerijden.nl.s

Vervoer per schip

Bas van de Sande, Jr product-
manager Van Gansewinkel
Randstad-Noord:

'In onze sorteerinstallatie voor bouw- en sloopafval scheiden we de fracties, zodat een groot gedeelte als grondstof hergebruikt kan worden. Met hout en brandbaar restafval wordt energie teruggewonnen door een verbrandingsproces. Ons proceswater wordt in de eigen waterzuivering behandeld en opnieuw gebruikt. Door het scheidingsproces wordt de invloed van afvalstoffen op het milieu beperkt. Bovendien reduceren we zo de verwerkingskosten. Verder is er een kade aangelegd, zodat onze grondstoffen per schip kunnen worden afgevoerd. Deze investering verdient zich terug door de lagere transportkosten en reduceert het aantal vervoersbewegingen over de weg.'

Meer weten?

Heeft u vragen over deze folder of de wettelijke regelgeving?

Kijk dan op www.dmb.amsterdam.nl
of bel (020) 551 38 88.

Op zoek naar tips, maatregelen en praktijkvoorbeelden?
Die vindt u op www.infomil.nl.

Vragen over uw subsidiemogelijkheden?
Bel naar Senter: (070) 361 02 77, of surf naar de
Senterwijzer op www.senternovem.nl of
www.subsidieshop.nl.

Meer weten over milieubeleid?

Kijk op www.infomil.nl of www.vrom.nl.

Colofon

Deze folder is gemaakt door de Dienst Milieu en
Bouwtoezicht in opdracht van de Amsterdamse
stadsdelen, in het kader van het BANS-klimaat-
beleid. Hij verscheen begin 2006 in een oplage
van 3000 exemplaren. Aan de inhoud van deze
folder kunnen geen rechten worden ontleend;
voor een precieze omschrijving van uw rechten
en plichten geldt de tekst van de desbetreffende
wetten.

Tekst: Swanborn Taal en Tekst

Fotografie: Dinand van der Wal

Vormgeving: DAV studio Fenna Westerdiep

Druk: Meboprint

Wat kunt u verder doen?

Duurzaam inkopen

De aanschaf van apparaten, producten of diensten is een goed moment om de milieubelasting te verminderen. Als u duurzaam inkoopt houdt u rekening met het milieu en sociale aspecten. Zijn die verpakkingen echt nodig, is het product zelf milieuvriendelijk, werken die apparaten wel efficiënt? Duurzaam inkopen kan in elk bedrijf.

Lees meer over duurzaam inkopen en praktische hulpmiddelen op www.senternovem.nl.

Meten en registreren

U kunt de milieuprestaties of -gevolgen van uw product, proces, dienst of materiaal in kaart brengen met meetinstrumenten. Systematische milieuzorg is belangrijk om bereikte besparingen te behouden. Het is ook van belang je te blijven oriënteren op de markt, want technische ontwikkelingen gaan snel. Sommige maatregelen waren vroeger te duur, maar zijn inmiddels wel rendabel.

Milieubarometer

De milieubarometer is een officiële erkenning voor bedrijven in de toerisme- en recreatiebranche die serieus en controleerbaar aan milieuzorg doen. Het is niet alleen een middel om te besparen op kosten voor energie, water en afval; dit keurmerk helpt ook om internationaal een duurzaam imago uit te dragen.

Lees meer op www.milieubarometer.com of www.green-key.nl.

De voordelen

U bespaart geld

U hoeft niet duurzaam te ondernemen uit idealisme. U heeft er zelf baat bij, want de meeste investeringen verdient u terug: door lagere kosten voor gas, elektriciteit, water en vervoer.

U houdt het initiatief

Met goede plannen houdt u stevig grip op uw bedrijfsvoering. Als de gemeente uw plannen goedkeurt, bepaalt u zelf hoe u besparingen bereikt. Steeds meer Amsterdamse ondernemers treffen dan ook vrijwillig maatregelen.

U verbetert uw imago

De moderne klant gaat graag in zee met een bedrijf dat laat zien hart te hebben voor de wereld waarin het werkt. Als u het handig aanpakt, kunt u zichzelf onderscheiden met een milieuvriendelijk imago.

U heeft er lol in

Het is leuk creatief te ondernemen, te zoeken naar slimme besparingsmogelijkheden die resultaat opleveren - en trots te kunnen zijn op je bedrijf!